

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za ½ leta 90 Din, za ¼ leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici. Dopisi se ne vračajo. — Štev. pri čerkovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

LETO X.

Telefon št. 2552.

LJUBLJANA, 27. septembra 1927.

Telefon št. 2552

STEV. 111.

Dr. Pretnar:

Načrt zakona o prisilni poravnavi.

(Konec.)

Svoječasni uredbi o prisilni poravnavi izven stečaja, ki je bila ukinjena l. 1925, se je očitalo, da ne daje upnikom primernega vpliva na poravnalno postopanje. Novi zakonski osnutek predvideva kot obligatorne organe, preko katerih izvajajo upniki neposredno svoj vpliv na poravnalno postopanje, poravnalnega upravitelja, poravnalnega zaupnika in pri večjih podjetjih poravnalni odbor.

Na zahtevo, naj se da upnikom večja »avtonomija« s tem, da se upnikom prepusti volitev upravitelja, osnutek ni pristal. Vzrok temu je pač bojazen, da bi se s tem omogočilo dolžniku, da v začetku postopanja, ko še niso ugotovljene vse terjatve, s pomočjo fingiranih upnikov ali upnikov, ki so z njim v ozkem stiku, izdejtjuje izvolitev takega upravitelja, ki bi delal v njegovo korist, a ne na korist upniške celote. Osnutek pridružuje imenovanje upravitelja sodišču, ki pa izbere primerno osebo z liste, ki se ima sestaviti v ta namen sporazumno z gospodarskimi korporacijami.

Poravnalni zaupnik odnosno poravnalni odbor, v katerega pridejo lahko tudi juridične osebe s svojimi strokovnjaki, ima mnogo večjo kompetenco in vpliv, kakor jim ga je dajala ukinjena banska uredba. Institucija izvensodne predhodne prisilne poravnave, kakor jo ima Madžarska, ni sprejeta v novi načrt. Ta institucija, ki pospešuje in pocenjuje postopek, se pač obnese ondi, kjer imajo dobre organizacije za izvedbo izvensodnih poravnav. Pri nas pa takih še nimamo, vsaj ne v dovolj razvitem stadiju. Zato pa načrt pospešuje snovanje in razvoj takih organizacij. Omogoča jim pomoč in sodelovanje v poravnalnem postopanju in nudi pogodnost prvenstvene poravnave honorarja in stroškov od ministrstva pravde in trgovine in industrije priznanih organizacij za zaščito upnikov za njihovo delo v korist vseh upnikov pri pripravi poravnave.

Načrt ni osvojil stališča onih, ki so bili za to, da se denarni zavodi izvzamejo od izvenstečajne poravnave. Zato pa vsebuje načrt posebne predpise za taka podjetja. Določbe, ki se nanašajo na denarne zavode, ki se bavijo s sprejemanjem hranilnih vlog so v glavnem sledeče:

Vloge do iznosa 10.000 Din se morajo poplačati prvenstveno; za ostanek se more nuditi od splošne ponudene večja kvota, ako na to pristane večina nepogodovanih upnikov.

S tem hoče načrt doseči, da se zadostno zaščitijo mali vlagatelji, ne da bi s temi ugodnostmi ogrozil kredit bank. (Madžarska uredba, ki velja za eno najmodernejših, določa znesek dveh milijonov madžarskih kron.)

Za upravitelja se more postaviti tudi kak državni ali zasebni denarni zavod. (Na Madžarskem in v Avstriji obstoje za ta namen posebni zavodi, namreč centrala denarnih zavodov.)

Poleg poravnalnega upravitelja se mora postaviti poseben poravnalni odbor petih oseb, od katerih mora biti vsaj ena vlagatelj.

Dolžniku se more odvzeti uprava podjetja, ako je upravičen sum, da bi njegova lastna uprava izvršila kake

pravne posle na škodo upnikov ali da bi pogodovala upnike na škodo ostalih.

Čim je poravnava sprejeta, izvoli upniški zbor iz svoje srede zaupniški odbor treh oseb, od katerih mora biti vsaj ena vlagatelj. Ta odbor nadzira izpolnitev poravnave ter pazi, na se onemogočijo vsakršni posli, ki bi onemogočili poplačilo upnikov.

Glede kazenskih določb bi bilo pomniti, da načrt predpisuje, ako dejanje ni strožje kaznjivo po kazenskem zakonu, kazen zopora do enega leta za sledeča dejanja: Če upnik za sebe ali koga drugega dobi kako premoženjsko korist ali sprejme kako obljubo v ta namen, da pristransko glasuje ali se vzdrži glasovanja o poravnavi. Če kdo vedoma prijavi fingirano ali previsoko terjatev. Če vlagatelj prijavi pod raznim imeni več vlog z namenom, da dobi na ta način prvenstveno plačilo za večji iznos, kakor je dopusten. Če poravnalni upravitelj, zaupnik ali član poravnalnega odbora za to delo v tem svojstvu dobi na škodo upnikov kako imovinsko korist. Če dolžnik vedoma predloži sodišču nepravilen ali nepopoln izkaz premoženja in dolgova.

To bi bile glavne določbe osnutka zakona o prisilni poravnavi izven stečaja. Radi primerjave je umestno omeniti še nekatere določbe tujih modernih zakonov o prisilni poravnavi izven stečaja.

Avstrijski poravnalni red iz leta 1925 predpisuje, da je ponuditi v poravnalnem predlogu najmanj 35% terjatev pri plačilu v teku največ enega leta ali najmanj 50% pri plačilu največ v teku dveh let. Za sprejem poravnave je potrebna večina pri naroku navzočih upnikov, katerih terjatve znašajo najmanj tri četrtine skupnega zneska vseh terjatev, ki imajo glasovalno pravico.

Nemški poravnalni red, ki stopi v veljavo 1. oktobra t. l., stopa na mesto dosedanjega nadzorovalnega postopanja. Ta poravnalni red določa, da mora poravnalni predlog nuditi najmanj 30% terjatvenega iznosa. Dolžnik mora poleg drugega svojemu poravnalnemu predlogu priložiti tudi izjave večine upnikov, ki reprezentirajo najmanj polovico terjatvenega iznosa, da soglašajo s tem, da se otvori poravnalno postopanje. Sodišče more med drugim odkloniti otvorenje poravnave tudi v primeru, da znaša ponudena kvota manj kot 50 odstotkov in uradno poklicno zastopstvo izjavlja, da je ponudba nezadostna. Dolžnik mora dodati označbi svoje tvrdke dostavek: »V poravnalnem postopanju«. Pri poravnavi, kjer dobe upniki manj kot 50%, mora glasovati za poravnavo najmanj 80% terjatev, pri poravnavi nad 50% pa je potreben pristanek 75% terjatev. Ako gre samo za odlog plačila za največ eno leto ali v zvezi s tem za popust na obrestih za časa odloga, zadostuje pritrditev polovice vseh terjatev.

Naši javnosti je prepuščeno, da presoja, v koliko nam osnutek zakona o prisilni poravnavi nudi vse one kavitale, ki omogočajo poštenemu dolžniku sanacijo, a nepoštenega dolžnika odvračajo od tega, da bi zlorabil to institucijo v škodo upnikov. Onim pa, ki so načeloma proti uredbi te institucije, češ, da z njo omogočimo zlorabe, ki nam jemljejo kredit pred inozemstvom, pa bi bilo treba staviti vprašanje, da-li naš kredit ne trpi še bolj, ako z odklonitvijo te institucije

kažemo vsakomur, da je trgovska morala pri nas tako nizka, da v krogu civiliziranih držav edino mi nismo toliko zreli, da bi se našemu poslovnemu svetu smela zaupati uporaba institucije prisilne poravnave izven stečaja.

Trgovske pogodbe v Evropi.

Svetovna gospodarska konferenca v Ženevi je predlagala v svrhu ozdravljenja mednarodnih trgovskopolitičnih razmer v prvi vrsti dve sredstvi: 1. Kolikor mogoče splošni sprejem tarifnih dogovorov v trgovske pogodbe; 2. nadomestitev kratkoročnih pogodb z dolgoročnimi, kot so bile pred vojsko običajne (»Trgovski ist« je o tem že pisal). Tedaj je tekla pogodbeni doba večkrat na 6 do 10 let, do čim so prišle po vojski v veljavo ne samo enoletne, temveč sploh povečini samo le provizorične trgovske pogodbe. V svrhu pregleda o sedanjem položaju je bilo v prvi vrsti potrebno štetje trgovskih pogodb, zlasti onih v Evropi. Pobudo za to daje od avstrijskega odbora Mednarodne trgovske zbornice izdelana brošura, ki naštevava trgovske pogodbe v Evropi in jih kvalitativno klasificira. Sedaj se tudi gospodarski odsek Zveze narodov v Ženevi bavi s sestavljanjem podobne brošure in bo vpletel tudi izvenevropske trgovske pogodbe vmes.

Dunajska brošura nam glede omejenih vprašanj že marsikaj razjasni. Najprvo nam pove, da obstoja med evropskimi državami 240 trgovskih pogodb. Od teh dogovorov je le prav malo takih iz predvojne dobe, prav pretežna večina je bila sklenjena šele po vojski. Napram predvojni dobi je številka 240 veliko manjša. Od pogodb vsebuje samo polovica tudi tarifne dogovore, vse druge so zgrajene le na podlagi klavzule o »največji ugodnosti«. Že v tem oziru so trgovske pogodbe kaj malo v smislu načel svetovne gospodarske konference; še manj je pa v njenem smislu trajnostna veljavnost pogodb. Samo okoli 5 odstotkov vseh obstoječih se more odpovedati šele po prefeku določenega roka, vse druge se morejo vsak čas takoj odpovedati, po zelo kratkem odpovednem roku. Na določeni rok vezane pogodbe ima v prvi vrsti Anglija; velik njih del se more odpovedati šele leta 1929 oziroma l. 1930. Pogodba med Anglijo in Avstrijo je sklenjena celo na 10 let. Omembe vredno je, da pride večina dolgoročnih pogodb na Anglijo in da slonijo hkrati na neomejeni največji ugodnosti.

V prvi vrsti spadajo sem pogodbe Anglije z Nemčijo, Češkoslovaško in z Avstrijo; verjetno je, da so te pogodbe izraz nekega določenega trgovskopolitičnega namena, ki bi se dal videti v tem, da se v gotovih conah prepreči nastanek preferenčnih carinskih sistemov. Razen teh par dolgoročnih pogodb imajo vse druge pogodbe samo kratke in nevezane roke. Zato bi se morale v smislu ženevskih sklepov nadomestiti vse kratkoročne pogodbe z dolgoročnimi. Povrnitev, k tem dobrim predvojnim razmeram je tembolj mogoča, ker so se vrednostne razmere v Evropi zmeraj bolj sabilirale in je s tem odpadel eden glavnih vzrokov, ki so govorili za kratkoročne roke. Sedanje že zelo urejene valutne razmere vabijo na sklepanje dolgoročnih pogodb.

Komercializacija naših železnic.

Vprašanje komercializacije naših državnih železnic vzbuja v zadnjem času čimdalje večji interes. Velika konferenca, ki se ima izvršiti v drugi polovici prihodnjega meseca v Beogradu, se bliža in ni čuda, da skušajo sedaj poedine organizacije zavzeti v tem vprašanju svoje stališče, da skušajo na sestankih ugotoviti in konkretizirati predloge, da jih iznesejo v imenu svojih članov na veliki konferenci v Beogradu. Poleg gospodarskih krogov, ki so na pravilni rešitvi tega vprašanja predvsem zainteresirani, se kaže za to velik interes zlasti med železničarji. Ugodna rešitev vprašanja je za nje bitnega pomena. Je pa tudi pravično, da se zaslisi v upoštevanje predvsem predlogi praktikov, ki vidijo v svoji dnevni praksi hibe dosedanje uprave in ki morejo tudi s smotrenimi predlogi največ doprinesiti k sanaciji naših železnic in našega prometa.

V nedeljo se je vršila v zborovalnici mestnega magistrata v Ljubljani konferenca Saveza železničarjev Jugoslavije. Konferenca se je udeležilo nad 40 delegatov. Prisostvovali so ji tudi: zastopnik trgovske zbornice dr. Pless, delavske zbornice Torkar in zastopniki drugih važnejših delavskih organizacij.

Tajnik saveza g. Stanko je v daljšem referatu opisal današnji položaj naših železnic. Na podlagi lepih primerov je pokazal najhujše hibe današnje uprave ter orisal vso mizerijo našega železniškega prometa. Sledil je referat zastopnika zagrebških delavskih organizacij g. Pongračića, ki je poročal o stališču, ki so ga glede tega vprašanja doslej zavzele razne organizacije.

Po debati je bila sprejeta naslednja resolucija:

»Vse na konferenci zastopane organizacije, ki so vprašanje obširno in temeljito pretresale, pozdravljajo korak, da se dosednji birokratičen, neekonomičen in škodljiv sistem železniške uprave zamenja s komercialno trgovskim.

Pod komercializacijo razume konferenca, da železnica obrahuje namesto na račun države na lastni račun, da obratujoč na lastni račun točno in pravočasno izkazuje račune svojih dobičkov in izgub, odnosno svojega splošnega poslovanja, da se s tem v zvezi železnice in njih poslovanje izloči iz sistema bužetiranja in da za ožje poslovanje železnic veljajo v prvi vrsti one odredbe, katere odredi kot koristne uprava komercializiranih železnic.

Konferenca smatra za potrebno poudariti, da se bo z izmenjavo upravnega sistema v komercialno-trgovinski sistem moglo doseči boljše rezultate le tedaj, ako bodo v upravo železnic pripuščeni tudi predstavniki delavcev in delavskih gospodarskih organizacij. Predstavnštvo železniškega osobja samega je prav tako eminentne važnosti za uspeh podjetja.

V skupni upravi komercializiranih železnic naj bodo zastopani: predstavniki narodne skupščine, predstavniki vlade, predstavniki gospodarskih in delavskih strokovnih organizacij in predstavniki delavsko-konsumnih ter produktivnih zadrug. Vsi ti predstavniki naj pridejo v upravo le po izvršeni svobodni izvolitvi v onih organizacijah, ki jih pošiljajo.

Pod tako sestavljeno upravo komercializiranih železnic naj se stavijo vse

železnice in proge. Gradijo pa naj se le one nove proge, katere bo odobrila tudi uprava komercijaliziranih železnic.

Pri sestavi uredbe o komercijalizaciji železnic naj se vodi račun tudi o tem, da potom novo nastale upravne in pravne situacije ne bodo oškodovani interesi in pridobitve železniških nastavljenecv in delavcev, temveč da se jim s to uredbo zasužura: eksistenčni minimum, 8-urni delavnik, stalnost službe, priznanje organizacije, zaupnikov in intervencij, zavarovanje zoper bolezni, nesrečo, potem starost, onemoglost in smrt, letni odmor, disciplinarna sodišča z lastnimi predstavništvii, pokojnina po 25 odnosno 30 letih službe, pravica širajka itd.

Konferenca istočasno izjavlja, da se najodločnejše protivi, da bi se železnice kdaj in v katerikoli obliki izločile iz lastništva države in dale v privatno eksploatacijo. Tak poizkus s katerekoli strani se smatra kot škodljiv za splošne interese narodnega gospodarstva in vseh siromašnih slojev, zato bo dolžnost celokupnega delavskega razreda, da se odločno upre, če pride do takih poizkusov.

Konferenca obsoja, da se ob priliki pretresa uredbe o komercijalizaciji skuša onemogočiti prisostvovanje železničarjev in delavskih strokovnih in gospodarskih organizacij in zahteva, da se predstavniki teh organizacij pravočasno pozovejo.

NAŠA TRGOVINSKA POGODBA Z NEMČIJO IN VPRAŠANJE POTNIŠKIH VIZOV.

Trgovinska pogodba med našo državo in Nemčijo, sklenjena pred mesecem v Berlinu, ni še podpisana, dasi sta jo parafirale obe delegaciji, ki sta pri pogajanjih sodelovale. Težava leži v tem, ker zahteva Nemčija, da se obenem s pogodbo sklene sporazum, na podlagi katerega bi se odpravilo obveznost vizuma za potnike. Na to zahtevo naša vlada še ni odgovorila. To bi bil prvi primer, ko bi naša vlada ukinila kaki državi vizum za potovanje. Pogodba obstoji iz splošnega tarifnega dela, ki bi moral stopiti v veljavo 15 dni po podpisu, brez ozira na ratifikacijo s strani parlamenta.

* * *

AMERISKA DENARNA PODJETJA IN ZAKUP ČESKOSLOVAŠKIH ŽELEZNIC.

Poleg ponudbe ameriške finančne skupine, ki je pripravljena prevzeti v zakup vse češkoslovaške državne železnice, je sprejela Češkoslovaška tudi ponudbo Morganove skupine, ki hoče prevzeti v zakup telefon in brzojav. V svrhu pogajanj je odposlala češkoslovaška vlada te dni v Ameriko posebno delegacijo, da pripravi vse potrebno za eventualno sklenitev tozadevne pogodbe.

LISTEK.

Dr. R. Andrejka:

Oris sedanjega stanja našega društvenega prava.

(Nadaljevanje.)

Kadar so formalni pogoji v redu ali so bili pomanjkljivosti v tem pogledu odpravljene, pristopi veliki župan, odnosno ministrstvo, v meritalno presojo pravil; tu je mogoče:

1. Pravila se najdejo v redu, to je, da društveno oblastvo nima povoda, jih prepovedati. V tem primeru izreče to oblastvo v smislu § 7 drž. zak., da društva po vsebini predloženih pravil ne prepove. To se vrši običajno s pismenim, na predlagatelje naslovljenim odlokom, kateremu je priložen izvod pravil. Na ta pravila se pristavi na koncu odobrilna klavzula z uradnim podpisom in pečatom. Odlok in klavzulo je izdajati redoma kot neposredno in izvršno rešitev društvenega oblastva, ne pa v obliki razpisa na podrejeno upravno oblastvo (srežkega poglavarja ali policijskega direktorja), da sestavi še-le ta inti-

VOJVODINSKI HMELJSKI TRGOVCI SNUJEJO POSEBNO HMELJSKO BANKO.

Kakor poročajo iz Novega Sada, se vojvodinski hmeljski trgovci pogajajo zaradi ustanovitve posebne banke, katere glavna naloga naj bi bila financiranje hmeljske letine. Producenti hmelja so zaradi pomanjkanja denarnih sredstev večkrat primorani takoj in za vsako ceno prodati pridelani hmelj, kar lahko povzroči znatno nazadovanje cen. Ustanovitev hmeljske banke bi mogla odpraviti te težkoče, če bi na pridelani hmelj dajala lombardna posojila v višini 50 do 60 odstotkov vrednosti. V tem primeru bi producenti lahko brez težkoč počakali na ugodnejše cene.

* * *

PROTI VISOKIM KONKURZNIM STROŠKOM.

Zveza britanskih trgovskih zbornic dobiva od svojih članov pritožbe o neprimerni višini stroškov pri upravi konkurzne mase. Na angleški parlament naslovljeno poročilo pravi, da znašajo povprečni stroški 29 do 38 odstotkov aktiv, pri čemur odpade večja obremenitev na konkurze pod 300 funti. Vsled podobnih pritožb so znižali že leta 1923. pristojbine za opomine, licitacije, provizije itd., a samo pri konkurzi pod 100 funti. Glavna zveza avstrijskih trgovcev je že na zadnjem obnem zboru očitala nedostanke pri izmeri stroškov v upravi konkurzne mase in je zahtevala njih pavšaliranje, podobno kot je to pri poravnalnem postopanju, čeprav seveda v višji izmeri. Beremo, da se tudi v drugih državah pripravlja akcija proti nerazmerno visokim konkurznim stroškom.

Kaj je z zgradbo poslopja za pošto hranilnico v Ljubljani?

Med urade in oblastva, ki so v Ljubljani najslabše nastanjena, spada podružnica poštne hranilnice. Nastanjena je kot podnajemnik III. državne realne gimnazije v privatni hiši. Podružnica, ki se spričo svoje važnosti za gospodarstvo v povojni dobi vedno bolj razvija, vsaj se je izza ustanovitve pa do danes število čekovnih računov skoro potrojilo, je nastanjen v prostorih, ki nikakor ne vstrežajo njenim namenom in potrebam. Poštna uprava sama uvideva pomanjkljivost sedanjih prostorov in se je že pred leti odločila, da sezida za podružnico poštne hranilnice lastno poslopje. Kupila je v ta namen že primerno stavbišče, dala napraviti načrte, a od tega časa dalje se gradbena akcija ne gane z mrtve točke. Podružnica še vedno utesnjuje šolski obrat gimnazije, ki je sama primorana iskati prostore pod tujo streho. Uradništvo podružnice je občudovanja vredno, da v sedanjih nedostatih prostorih obvladuje vedno naraščajoči promet.

Služba pri podružnici je skrajno naporna. Ako jo uradništvo kljub temu brežhibno opravlja v sedanjih nehi-gijeničnih prostorih, v katerih je stisnjenih v eno sobo po tucat uradnic ali še več, gre to na rovaš zdravju. Da je temu tako, kaže dejstvo, da so akutna obolenja med nameščenici te podružnice jako pogosta. Potreba brezgotovinskega denarnega prometa se v gospodarskem življenju vedno bolj uvelja. Posledica tega uveljavljanja se kaže v vedno naraščajočem prometu podružnice poštne hranilnice. Razvoj pa bo na škodo države in gospodarstva v doglednem času zastal, ako poštna uprava ne bo preskrela podružnici pravočasno takih prostorov, ki bi vztrajali povečanemu prometu. Kljub nujnosti zadeve romajo načrti za zgradbo iz Beograda v Ljubljano in obratno. Izgleda, ako se preizkušanje načrtov ne pospeši, da za dogleden čas ni upanja, da bi poštna hranilnica zidala v Ljubljani lastno poslopje, dasi bi morala tudi ta vsaj nekaj od svoje strani storiti za omiljenje stanovanjske bede v Ljubljani. Radovedni smo, ali je Ljubljanska Gradbena direkcija storila glede gradbe odnosno preizkušanja načrtov v polni meri svojo dolžnost?!

K. Tiefengruber:

Albanija iz trgovsko-političnega stališča.

Zadnja leta so pohiteli v Albanijo trgovci in podjetniki iz raznih držav, da poskušajo v tej politično viharini državi svojo srečo pri tekmovalju s premočno tujo konkurenco. Da se ti poskusi, kljub mnogobrojnim bridkim izkušnjam vedno in vedno ponavljajo, je pripisovati v pretežni meri okolnosti, da se najdejo ljudje, katerim je ta pokrajina docela še terra incognita, katero si zberejo za trgovsko torišče ne meneč se za vsa svavila in dokaze, da je škoda truda, časa in denarja, ker pomeni vsako tako prizadevanje brezuspešno pustolovščino.

Take približno so tudi razmere v novi Turčiji, ki pa je vsekakor vsaj nekaj bolj znana. Sodobni mohamedanski oblastniki albanske države, ki životari od italijanske milosti, se točno drže načel, priučenih od svojih prejšnjih turških gospodarjev, in po teh metodah je vsako trgovsko udejstvovanje že v naprej obsojeno k popolnem neuspehu. Ta več ko čudna taktika, ki je dosledno pri obeh državah opaziti, obstoji v sledečem:

Brez znanja domačih razmer in v precehitvi faktičnih možnosti se privabijo tuji, oziroma njih denar in delovna moč, z mamljivimi obljubami v deželo. Sklene se pogodba, prežeta z neštevilnimi klavzulami in pridržki, po katerih se stranki izsiljujejo skrajni popusti, in je uspeh že na ta način jako dvomljiv.

Sedaj se začne pravcati boj med pogodbenikoma; državna oblast je formalno krita v dobro premišljeni zakonodaji, ki je nalašč prirojena na brezpravnost tujega podjetnika ter njegovega imetja; nepregledna vrsta neverjetnih šikan, umetne, popolnoma nepotrebne ovire, konečno gorostasni davki spravijo inozemca v obup in ob zaslužek; država pa hladnokrvno poseže po tujem imetju, kojega posest ji sankcionira takim primeram prilagoden zakonodaja.

Krasen primer take taktike so doživeli pred nedavnim podjetniki pri pogajanjih in »odkupu« Bagdadske železnice. Poteg te čedne afere je nudil poučno črtico azijskih manir v občevarju z zapadnim trgovskim svetom.

Slične, če ne še slabše so razmere v drugem kotiču »pozabljen« Turčije, v Albaniji.

V Tirani, ki je ravno pred kratkim nekako zaslovela po svetu, najdemo še danes več tujih podjetnikov in po koncesijah hrepenečih optimistov, kakor domačinov, in vsi ti žrtvujejo čas, trud in denar, da bi prišli do državnih kupčij.

Tedne in tedne stikajo ti čudaki po kavarnah in barih takozvane »prestolice«, puste se tolažiti od dneva do dneva, pošiljajo jih iz enega »ministrstva« v drugo, povsod jim prijazno postrežejo s črno kavo in prijetnimi obljubami, dokler se jim ne začne svitati ter razočarani zapuščajo Tirano. Kajti tudi najskromnejši zgledi po kakem zaslužku se morajo poslabšati v tej čisto italijanski domeni v isti meri, kakor porašča neprestano rimski upliv; in je že davno povsem javna tajnost, da predstavlja albanski »parlament« nekaj izvršilni organ za naročila in želje mogočnega »varuha« onstran Adrije. Povsem je torej svavilo opravičljivo, da se naj tuji ne spuščajo v trgovske posle z Albanijo, oziroma naj si vsak dobro premisli, predno stopi v zveze, ki ga stanejo denar in čas.

Saj je čisto naravno, da država s proračunom 25 milijonov zlatih frankov sploh ni sposobna na lasten račun sklepati kake obširne trgovske posle.

Velefirme kakor Mannesmann, Lenz i. dr., ki so se potegovali za železniške koncesije v Albaniji, so doživele enake izkušnje.

Zračni promet je po raznih ovinkih prešel konečno v italijansko posest, in s tem se zaključuje črtica o ustanovitvi »Balkanskega zračnega Lloyda«.

Imenitno se je razvila afera z lesno industrijo »Inag«. Družba je nakupila obsežna gozdna posestva od države. Ko so bile strojne naprave dovršene in obrat v najlepšem teku, so se oglasili naenkrat pravi posestniki, sklicujoč se na neovrgljive dokaze posestnih pravic iz turških časov na podlagi pravnih listin.

mat na stranko. Društveno oblastvo odloča namreč tu kot pristojno oblastvo v 1. instanci in predlagatelji imajo pravico, da dobe izvršno rešitev tega oblastva v roke. Velika župana obeh slovenskih oblasti postopata povsem po tem načelu, min. notranjih del pa le, kolikor se tiče odobrilne klavzule, dočim prepušča intimiranje svojih odlokov na stranke vel. županom, katerim dopošilja na nje naslovljeni originalni razpis. To ni povsem pravilno, ker intimati, posebno če se glasi izvršnik v srbohrvaščini, ne priobčujejo vedno izvršnega besedila ministrske odločbe.

O končni rešitvi vloge ustanovitve društva odnosno predloženih pravil se obveste tudi pristojni srežki poglavarji ali policijska ravnateljstva (komisarijati), katerim se dopošilja tudi en izvod potrjenih društvenih pravil za njih zbirko.

2. Ako pride društveno oblastvo do sklepa, da so društvena pravila po svoji vsebini protizakonita, protipravna ali državi nevarna, potem mora ustanovitev društva prepovedati. Ta prepoved se mora po § 6, odst. 2 društvenega zakona izdati:

- a) pismeno,
- b) z razlogi podprta in
- c) v štirih tednih po vloženi prijavi.

Pomanjkanje le enega teh določno predpisanih formalnih momentov povzroča ničnost dotičnega upravnega akta radi pomanjkljivega postopanja.

Posebno važen je pod črko c) omejen rok štirih tednov. Praksa društvenega oblastva v Sloveniji se ga vobče drži, akopram ga je uredba ministrskega sveta z dne 20. maja 1919, »Uradni list« kos 98, nadomestila z 1 mesecem.

Kakšne so posledice, ako se društvo v tem roku ne prepove niti se izda odlok, da se društva ne zabrani? Za ta primer oblastne nedelavnosti uvaža § 7 društ. zakona procesualno garancijo, ki je za ustavno zadržano svobodo udruževanja značilna in najtehtnejši dokaz proti morebitni trditvi, da velja pri nas glede ustanavljanja društev, čeprav zabrisan, še koncesijski sistem.

Društvo sme namreč po § 7 društvenega zakona o tem primeru pričeti s svojim delovanjem, pa najsi so po mnenju oblastva njegova pravila

tudi protizakonita, protipravna ali celo državi nevarna. Društvo se tu osvobaja oblastvene samovolje; obča državljanska pravica premaga namenoma ali pa le iz malomarnosti povzročeno zavlačevanje društvenega udejstvovanja.

Ta procesualna garancija je tako močna, da oblastvo, ki je rok § 6 drž. zakona zamudilo, po preteku tega roka ne sme in ne more pravno veljavno več prepovedati ustanovitve prijavljenega društva in to, niti deloma, n. pr. tako, da izreče za pogoj pripustitve, da se gotove določbe pravil spremene. Če se torej društvo posluži pravice iz § 7 društvenega zakona, preostaja zamudnemu oblastvu le, da ga razpusti po § 24 društvenega zakona.

Točna določitev prekluzivnega roka je torej prav važna ne le za društveno oblastvo, ampak tudi za udeleženo društvo, saj poteka ta rok — oblastvu v breme, njemu pa v prilog. Predlagatelji imajo torej pravico, da se jim da prilika, izračunati si ta rok. Zato predpisuje § 5 društvenega zakona, da je o podani prijavi na zahtevo takoj izdati potrdilo. To potrdilo

Začela se je cela vrsta procesov, ki še davno niso dokončani ter je skoraj gotovo, da preidejo posestva z vsemi objekti vred prej ko slej proti formelni malenkostni odškodnini v italijanske roke; kajti samo od tamkaj je pričakovati tozadevna odloka v rešitev sporne zadeve.

Vsak podjetnik, ki danes išče v Albaniji zaslužka, naj si dobro zapomni, da so tuji tamkaj sicer kulturni pionirji, koristi od njih delovanja pa so že v naprej prisojena albansko-italijanski konkurenčni premoči. Pismeni dogovori, in če so še tako obojestransko zadovoljivo stipulizirani, nimajo posebne pravne moči, kajti vsaka pogodba se sklepa že z namenom, jo pri prvi priložnosti prelomiti; vsaka reklamacija ali tožba je itak brezuspešna.

Če je tak dvoboj že za velepodjetništvo precej brezupen, kaj naj počne posameznik? S kakoršnimkoli denarnimi sredstvi albanska država sploh ne razpolaga.

Sicer se posreči tuptam kakemu tujcu po neskončnih formalitetah in neštevilnih intervencijah ter obilih »grafitifikacijah« doseči »koncesijo« za ustanovitev elektrarne ali tovarne itd., ampak v naprej je lahko računa, da bo v boju z neprestanimi šikanami državnih oblasti že v enem letu k likvidaciji prisiljen, iz katere bo težko kaj lastnega imetja rešiti.

Poglavje zase so albanske carinske in davčne tarifne postavke. Davčnega sistema takorekoč država sploh nima, nekaj se pobira sicer v večjih krajih, ampak po nedostopnem govorju usahne ta vir državnih dohodkov popolnoma; naravno torej mora carina nositi vsa bremena javnih potreb. — Tozadevne postojanke so temu primerno seveda neznosne, plača se šestokrat več, nego je blago vredno, in potemtakem na kako kupčijo z uvozom sploh ni misliti.

Albanski trgovec se drži še vedno starega, predpotopnega turškega prava (šeriat). Poleg tega pa ni tam doli z lepa dobiti podkupovanju nedostopnega javnega funkcionarja.

Edino češkoslovaški trgovec ima še nekaj uspehov v Albaniji, ker ga podpira tamošnje poslaništvo, ki je v tem oziru jako agilno. Vsi drugi inozemci se polagoma umikajo, prepričajoč usodo trgovske eksploatacije srečnejšim sosedom.

Te-le črtice so jako omiljen posnetek iz poročila nekega svetovnega trgovskega lista, ki v svojih izrazih pri popis sodobnih albanskih razmer prav nič ne izbira in stvar še mnogo temnejše slika, kakor v predstojem članku.

Namen teh vrstic je edino to, da se pokaže, kako najde trgovska nesolidnost živahen odmev po merodajnih časopisih ter gredo taka poročila če-

stokrat brez premisleka preko meje resničnega stanja, uničujoč ugled in kredit prizadete države. Včasih zadostuje en sam slučaj zamišljene krivice, da se razočaran tujec maščuje na način, ki občutno zadene vse prebivalstvo.

SLADKOR.

Kolebanje na sladkornih trgih se je v zadnjem času nadaljevalo. Glede omejitve produkcije na Kubi se še sedaj niso odločili; zato je bil newyorški trg zelo negotov in nervozen. Novi zakon na Kubi, če ga bo kubanski kongres sprejel, daje predsedniku pravico, da bo smel tudi v bodočih letih izdajati odredbe o omejitvi in razdelitvi kubanske sladkorne produkcije. Kol rok vsakolehne odločitve navajajo 30. november. Predsednik bo imel sosvet petih članov, ki mu bo poročal o stalističnem položaju na svetovnih sladkornih trgih, s posebnim ozirom potreb Zedinjenih držav in drugih kubanskih odjemalcev. Da se izvede razdelitev sladkorja, nameravajo ustanoviti delniško družbo, koje delnice bodo morali vsi producenti sladkorja obligatorično podpisati. Ta eksportna družba bo skrbela za prodajo onih preostankov, ki jih U. S. A. ne bodo sprejele. Za U. S. A. bodo določili poseben kontingent, ki bo pa vseboval samo doma konsumirani sladkor in v katerem torej ne bo rafiniranega sladkorja, iz kubanskega surovega sladkorja napravljenega in za eksport namenjenega. V zakonskem načrtu se nadalje določa, da sme odrediti predsednik odstotno produkcijo vsake posamezne tovarne; dalje da naj se začne pogajati kubanska vlada z vladami drugih držav glede enakih odredb v drugih okrajih sladkorne produkcije. Kakor smo že pisali, je polkovnik Tarafa, svetovalec kubanskega predsednika Machada, z republiko San Domingo pogajanja že pričel, in bremo, da se je ta republika izrekla za sodelovanje s Kubo.

Evropski trgi so bili, poleg poročil iz Newyorka, tudi pod vplisom evropskih vremenskih poročil, ki so govorila o hladnem in deževnem vremenu. To vreme za razvoj sladkorne pese v splošnem ni bilo ugodno; samo v nekaterih vzhodnejših deželah, tako v Avstriji, Ogrski in na Balkanu, so dež radi videli, ker je bil po prejšnji suši dobrodošel. Na Nemškem je pridelek po Lichtovi cenilvi zaostal za normalnimi leti za 8 do 14 dni. Tudi v Franciji se je upanje na dobro letino nekoliko poslabšalo, a ga je prenehanje dežja zopet dvignilo. V Češkoslovaški se pogajanja o ustanovitvi novega kartela vsled trdovratnega odpora neke slovaške tovarne še sedaj niso zaključila.

Trgovina.

Trgovski stiki z Ameriko. Ameriška tvrdka Bush Terminal Sales Building, 130 West 42nd Street near Broadway, Newyork City, Newyork, U. S. A. daje vsem našim trgovcem na zahtevo informacije o možnostih plasiranja naših produktov na trgih Severne Amerike. Tvrdka nudi trgovcem, ki bi prišli v Ameriko po trgovskih poslih, tudi svoje prostore na razpolago, kjer dobijo interesenti informacije i. dr., kar jim bo pri navezanju poslovnih stikov brez dvoma znatno pomagalo.

Ogrski sladkor. Izgledi za pridelek sladkorne pese na Ogrskem so se v zadnjih tednih poslabšali. Za sedanjo kampanjo so obdelali s sladkorno peso 106.940 oralov in računajo sedaj s pridelkom 12.037.000 met. stotov. Pred tremi tedni so govorili še o 12.140.000 met. stotih. Lani so producirali 14.446.000 met. stotov sladkorne pese, tako da bo letošnji pridelek za več kakor dva milijona stotov slabši kot lanski.

Nemška trgovska bilanca se boljša. Kakor poročajo listi, izkazuje bilanca zunanje trgovine za avgust napram mesecu juliju precejšnje izboljšanje. V mesecu juliju je bil uvoz za 430 milijonov mark večji kot izvoz, v mesecu avgustu pa samo še za 292 milijonov mark. Vzrok izboljšanja je v prvi vrsti zvišanje izvoza in zmanjšanje uvoza.

Industrija.

Napredek v slovenski industriji. Vsled vedno večjega povpraševanja in zahtev po domačih testeninah »Pekatele« si je nabavila omenjena tovarna najmodernejše stroje kol sušilnice, mesilnice, gnetilnice za testo in velik stiskalni stroj; vsi najmodernejših tipov. Stroji, kateri so najdvršenejše konstrukcije in edini te vrste v Jugoslaviji, so pričeli v leh dneh obratovati in izdelujejo dnevno do 3000 kg testenin najrazličnejših vrst. S temi stroji bo omogočeno tovarni »Pekatele« izgotavljati odslej izdelke do viška kakovski in zadovoljiti svoje odjemalce vsestransko z najfinjšimi proizvodi. Navedena dejstva z veseljem pozdravljamo in priporočamo pri nakupu testenin to vrlo narodno in domače podjetje vsem gg. lrgovcem in gospodinjam.

Dve novi avtomobilni tovarni na Ogrskem. Doslej sta na Ogrskem samo dve tovarni izdelovali avtomobile. Z ozirom na vedno naraščajočo potrebo je pričelo z izdelovanjem avtomobilov sedaj tudi podjetje Manfred Weiss; poleg majhnih avtomobilov bodo izdelovali tudi velike prevozne vozove (autocars). Sedaj se je tudi tovarna orožja uredila na izdelovanje avtomobilov in bo imela torej Ogrska v kratkem štiri avtomobilne tovarne. Tvrdka Manfred Weiss si hoče dobiti kakšno inozemsko licenco in hoče izdelovati avtomobile katerekoli velike inozemske avtomobilne tvrdke.

Ljubljanska borza.

Tečaj 26. septembra 1927	Povpraševanje Din	Ponudba Din
DEVIZE:		
Berlin 1 M	13.509	13.539
Curih 100 fr.	1094.—	1097.—
Dunaj 1 šilling	7.9925	8.0225
London 1 funt	276.05	276.85
Newyork 1 dolar	56.64	56.84
Praga 100 kron	168.05	169.85
Tret 100 lir	308.375	310.375

All ste že član »Trgovskega društva Merkur v Ljubljani«? — Če ne, prijavite čimprej svoj pristop!

RAZNO.

Elementarna škoda v Češkoslovaški. Deželne komisije v češkoslovaški republiki so dokončale svoje delo o ugotovitvi elementarnih škod na poljedelskih kulturah (voda, loča itd.). Škoda znaša 300 milj. Kč, od koje vsote pride polovica na Češko. Pristojne korporacije se pogajajo s finančnim ministrom o dovolitvi nadaljnjih sredstev za omiljenje posledic te škode. Dosedanji znesek je določen na 6 milijonov Kč.

Usnjarska razstava v Milanu. V Milanu se vrši od 20. do 27. oktobra 1927 IV. usnjarski teden. Razstaviti smejo vsa, tudi inozemska, v usnjarsko stroko spadajoča industrijska podjetja.

Borza dela v Mariboru. Od 18. do 24. septembra je pri tej borzi dela iskalo dela 73 moških in 72 ženskih, torej 145 oseb; 99 službenih mest je bilo prostih; delo je dobilo 37 moških in 35 ženskih, tedaj 72 oseb; odpadlo jih je 25, odpotovalo pa 27. Od 1. januarja do 24. septembra je pa iskalo dela 6606 oseb, 3804 osebam je bilo delo ponujeno, 2476 oseb je dobilo delo, 2517 jih je odpadlo, 1125 pa odpotovalo.

Pri mariborski borzi dela dobijo delo: 3 hlapeci, 10 viničarjev, 2 majerja, 10 zidarjev, 20 čevljarjev, 1 lesostrugar, 10 delavcev za tlakovanje s kamni, več vajencev (ključavničarske, pekarske, slikarske, gostilničarske in mizararske obrti) in 20 mizarjev za tovarno v Brodu na Savi; razen tega tudi 8 kuharic, 15 služkinj, 2 vzgojiteljici, 2 gospodinji, 1 kuharica v officersko kuhinjo, 1 šteparica za gornje dele čevljev in 2 sobarici.

Iše se dober strojnik za parne kotle in elektromotorje. Naslov pri Borzi dela v Mariboru.

Razširjajte »Trgovski list«!

Čevljarji, ki so izvežbani pri čistilnih strojih, se sprejmejo v trajno službo. Oglasijo naj se pri Borzi dela v Mariboru.

Mirovna nagrada za leto 1928. Kakor znano, se delijo vsako leto dne 10. decembra, na obletnico Noblove smrti, njegove nagrade za fiziko, kemijo, zdravstvo, leposlovje in mirovna prizadevanja. Udruženja treh nordijskih stezoslcedev so se obrnila na mednarodni urad v Londonu, naj bi se predlagal vodja stezoslcedev, general Baden-Powel, v odlikovanje z Noblovo nagrado za mirovna prizadevanja za l. 1928.

Po svetu. Upravnemu svetu Nemške banke predložena polletna bilanca izkazuje tako glede prometa kot glede dobička izreden napredek. Tudi nadaljni razvoj zavoda smatrajo za zelo ugoden. — Vesti o takojšnji ustanovitvi nemške eksportne kreditne banke so se izkazale za preuranjene. Mislili so sicer na ustanovitev, a so namen opustili, posebno še zato, ker bi bila banka namenjena srednji industriji in bi imela torej omejen delokrog. — Vršijo se pogajanja za pripustitev delnic italijanske Snia Viscosa na borzah v Berlinu in v Frankfurtu. — Prusko 30-milijonsko posojilo bo podpisano te dni; večji del v Ameriki, samo majhen znesek v Holandiji. Posojilo bo služilo zgradbi pristanišč in deželnim kulturnim namenom. Pruska država ima pravico, da v teku prvih sedmih let odpove posojilo na šesttedenski rok. — Angleži bodo posodili nemški tekstilni industriji večje zneske. 25 milijonov bo šlo za nakup strojev in za izdelovanje volnenega in bombaževga blaga, 6 milijonov za stroje bombaževne industrije itd. Nemci hočejo odplačati posojilo tekotom treh do štirih let. — Guverner Federal Reserve banke v Minneapolis, Archibald Young je bil imenovan za predsednika Federal Reserve Boarda. Torej odpade kandidatura generalnega reparacijskega agenta Gilberta. — V Avstriji bodo postavili okoli 1000 novih tkalnih statev; 600 jih bodo postavili Čehi v dveh novih tovarniških podjetjih. — »Neue Freie Presse« poroča, da se javljajo v zadnjem času znaki o izboljšanju konjunktura v avstrijskem gospodarstvu. Zlasti se to vidi pri kovinski industriji, ki je veliko bolj zaposlena kot v zadnjih letih. Tujski promet vpliva prav ugodno. Eksport domačega premoga narašča, import tujega premoga nazaduje. Zelo živahno je povpraševanje po tekstilnem blagu. Industrija perila je dobila zlasti mnogo naročil iz Češkoslovaške. — Pred par dnevi je zopet začela obratovati naša državna tovarna umetne svile v Novi Kaniži, ki ni delala že več let. Tovarna je najmodernejši obrat umetne svile v Jugoslaviji; sedaj dela s 75-odstotno kapaciteto. — Eksport žita iz Ogrske se je ustavil. Razni inozemski trgi smatrajo ceno ogrske pšenice za previsoko in je nočejo kupovati. V zadnjem času nastopa kot kupec samo še Češkoslovaška. Na dunajskem trgu pa ogrska pšenica z jugoslovansko ne more konkurirati. — Delnice vžigalične družbe »Solo« so že več tednov v znamenju živahne hausse. Beremo, da bo objavila družba ugodno bilanco in da bo izkazala med drugim nove rezerve v znesku 30 milijonov Kč in za 2.000.000 Kč večji čisti dobiček kot lani. — Poročila iz Varšave pravijo, da pripravljata ameriška Blairova banka in pa Bankers Trust podpis 7-odstotnega posojila za poljsko vlado v znesku 70 milijonov dolarjev. 45 milijonov bodo predložili v podpisovanje v Ameriki, 10 milijonov v Angliji, ostalo v Švici, v Holandiji in v Franciji. — **Otok bankovcev Ogrske Narodne banke** je znašal 15. septembra 430% mil. pengő, kritje obtoka je znašalo 48.12%. — Neugodni finančni položaj Ogrske sili merodajne kroge, da skušajo dobiti inozemske kredite. Sedaj se vršijo tozadevna pogajanja z Londonom in pričakujejo na Ogrskem rezultat tembolj napeto, ker so bila zadnja pogajanja z Ameriko brez uspeha. — Posnemajoč Čehi bodo z ozirom na prekoračeno letošnja produkcijsko kvoto, nastalo vsled dobre konjunktura, zahtevali tudi Ogrski zvišanje njim dodeljene kvote. — **Nemška zveza** eevi poroča o ugodni prodaji v zadnjem času.

Svetovni trgovski parlament. Mednarodna trgovska zbornica ni več samo poim, postala je živa resnica, s temi

(Dalje prihodnj.)

Veletrgovina
A. Šarabon
 v Ljubljani
 priporoča
špecerijsko blago
 raznovrstno žganje, moko in
 deželne pridelke, raznovrstno
 rudninsko vodo.
 Lastna pražarna za kavo in
 mlin za dišave z električnim
 obratom.
 Ceniki na razpolago.
 Telefon št. 2666.

besedami je zaključil novi predsednik Pirelli letošnje zasedanje Mednarodne trgovske zbornice v Stockholmu. Jasno je v tej izjavi izražen dosledni razvoj vzajemnosti gospodarskih voditeljev vseh dežel, ki so se kljub političnih in drugih ovir združili v sodelovanje za ozdravitev socialnih razmer in okrepitev svetovnega gospodarstva. Navidezno je stalo stockholmsko zasedanje pod vplivom prejšnje svetovnogospodarske konference v Ženevi; problemi in uspehi so si bili podobni. Površni opazovatelj bo videl v stockholmskem posvetovanju nekako drugo izdajo Ženeve. — Stvar pa je bistveno drugačna: Društvo narodov je zgolj politična institucija za obravnavo medsebojnih odnosov včlanjenih držav. Sicer so se svetovnogospodarski konferenci v Ženevi poleg politikov pritegnili gospodarski strokovnjaki raznih držav, ampak razmotrivale so se samo priložnosti, kako bi se dalo medsebojno delo na podlagi posameznih predlogov urediti v splošno korist. Mednarodna trgovska zbornica pa je pravcati internacionalni parlament podjetnikov, od katerega se pa še vedno izločuje Sovjetska Rusija kot socialistično razredna država. Mednarodni značaj daje organizaciji svetovnega trgovstva krepko in priznana veljavo. S preudar-

kom in osebnim rizikom ustvarja trgovec in podjetnik nove gospodarske prilike. Organizacija je še mlada, politična nasprotstva še vedno tu pa tam ovirajo njen razvoj, pa vsekakor smemo s poudarjenostjo, da smo si — podjetniki — takorekoč iz svoje srede ustanovili zavod, ki je po vsej priliki poklican v bodočnosti merodajno vplivati na potek svetovnega gospodarstva. — Kot prve naloge si je M. T. Z. izbrala sledeče probleme: Olajšava mednarodnih trgovskih zvez in odstranitev vseh nepotrebnih trgovskih ovir. Obseg in pomen danes še obstoječih prometnih težav bodo šele naši potomci pravilno ocenjevali; čudili se bodo, kako je pod temi razmerami sploh bila mogoča kaka trgovska zveza in blagovni promet. Prav hvaležni delokrogi so se odprli že sedaj ponekod M. T. Z. Poenostavitev prometnega ustrojstva je danes živa potreba, da se ne ustavi na gosto razpletene trgovske razmere; tu bo dela v obilici. Današnje menično in čekovno pravo se po posameznih državah še temeljito razlikuje in je treba nenavadne spretnosti in sposobnosti, da se trgovci, ki obratujejo z različnimi deželami, izogne neprilicam in izgubam. Tudi tu je M. T. Z. že poslegla vmes in obeta se za bodočnost rešitve v poslovanju s tem najvažnejšim mednarodnim trgovskim pripomočkom. Do popolne izjednatbe v tem oziru menda ne bo nikdar prišlo, ker je pač treba upoštevati razlike v pravnem čutu posameznih narodov. Nevarnostna kvota, da se v spornih slučajih ne prizna inozemcu pravilnost terjatve in sodnijska izvršilnost, je pač še jako velika. Kot izjeme obstajajo sicer dogovori pravne podpore in obveze izvršilnosti medsebojnih sodnijskih pravdorekov, ampak to je vse premalo in še teh pripomočkov se ni mogoče vsakokrat posluževati. Tudi v tem oziru je pripravila M. T. Z. sprejemljivo premostitev ovir v izgradbi prostovoljnega razsodišča v mednarodnem trgovstvu. V doglednem času se bo iz te institucije razvilo obče priznano sredstvo za poravnavo trgovinskih sporov. Dosedanje uspehe ženevske gospodarske konference je docela pripisati pripravljenemu delu M. T. Z., kar se je na zborovanju v Ženevi brez pridržkov priznalo. Naglašala se je potreba, da se odpravijo carinski zidovi in se pospeši prosta trgovina. V Stockholmu so se dogovori o tem predmetu nadaljevali in so se določile tam smernice za udeležitev tega problema. Do danes je edino

Nemčija osvojila načela stockholmskih dogovorov, vsaj v svečani obljubi njenega javnega funkcionarja dr. Curtiusa se je zavezala znižati industrijske carine, če ravno tej državi preti gospodarska nevarnost, če ji njene tekmovalke ne sledijo z enakimi ukrepi. — M. T. Z. je delegatom posameznih držav naročila, da delujejo doma z vsem svojim vplivom pri vladah, da se carinske postojanke polagoma znižajo ter vsaka po svoje sodeluje na problemu gospodarske ozdravitve po receptu, ki so ga svedoki napisali v Ženevi in Stockholmu. K. T.

TRŽNA POROČILA.

Mariborski tržni dan dne 24. septembra 1927. Ta trg je bil vsled deževnega vremena in padanja toploma (14.5° C) slabše založen in obiskan kakor navadno. Bilo je 35 svinjino (slaninariji) imajo sedaj svojo dobo, 20 s krompirjem in drugo zelenjavo in 12 s sadjem naloženih voz na lrgu. Slaninariji so prodajali, kakor po navadi po 10 do 27 Din za kg na drobno, po 14 do 17.50 na debelo; domači mesariji so ostali pri dosedanjih cenah. Perunina (okoli 700 kom.) se je prodajala malo ceneje in sicer piščanci po 15 do 25 Din, kokoši 30 do 50, race 35 do 50, gosi 50 do 90, purmani 60 do 75 Din, domači zajci 10 do 25, belgijski 35 do 50, angorski 75 Din za komad. — Krompir, zelenjava, druga živila, sadje, cvetlice. Krompir se je prodajal po 1 do 2 Din, glavna solala 0.25 do 3, ohrovt 0.50 do 1, buče 1 do 3 Din komad, zeljate glave 0.50 do 3, karfiol 1 do 4 Din komad. Kislo zelje 4 do 4.50, kislja repa 2 Din kg, čebula 1.50 do 2.50 Din, česen 7 do 12, paradižniki 2 do 4, peteršilj 1 do 2, zelenjava za juho 1 do 2, zelena paprika 6 do 8 Din kg kumarce 0.50 do 2, za kusanje 0.05 do 0.10 Din komad. Gobe (kalerih) je bilo vsled deževnega vremena mnogo na lrgu 1 do 3 Din, finejše 4 do 5 Din kupček. Sadje: Jabolka in hruške 3 do 8, češplje in slive 6 do 7 (po deseti uri so pripeljali Bosanci okoli 2000 kg češpelj in so jih prodajali po 5 Din kg, vsled česar so tudi domače prodajalke znižale ceno); breskve 6 do 8, grozdje 8 do 12 Din kg. Cvetlice 0.25 do 7, z lonci vred 15 do 75 Din komad. Lesena in lončena roba, katere je bilo malo, se je prodajala po 1 do 100 Din komad. Brezovih metel, lesenih grabelj, to pot ni bilo na lrgu.

Seno in slama na mariborskem lrgu. V sredo 21. septembra se kmetje pripeljali 16 voz sena in 6 voz slame, v soboto radi deževnega vremena pa samo 4 voze sena na lrg. Cene so bile senu 60 do 75 Din, slami pa 45 do 50 Din za 100 kg.

DOBAVA, PRODAJA.

Dobave. Direkcija drž. železnic v Ljubljani sprejema do 30. septembra t. l. ponudbe glede dobave 16 Lutzovih peči in štedilnikov; do 4. oktobra t. l. glede dobave bakrenih cevi, veder, vrčev in škafov; do 7. oktobra t. l. pa glede dobave 5000 kg jednatnega mila in 2000 kg loja. — Predmetni pogoji so na vpogled pri ekonomskem oddelku te direkcije. — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 29. septembra t. l. pri Komandi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani glede dobave mesa za čas od 1. oktobra 1927 do 31. marca 1928. — Dne 8. oktobra t. l. pri Komandi Vrbske divizijske oblasti v Banji Luki glede dobave ovsa za čas od 1. januarja do 31. marca 1928. — Dne 8. oktobra t. l. pri Direkciji državnih železnic v Subotici glede dobave večje količine raznega pairja; dne 10. oktobra t. l. glede oddaje okoli 5000 komadov pil v oslrenje.

Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesantom na vpogled.

TVORNICA KEM. IN OLJ. BARV. LAKOV. FIRNEŽ. IN ŠTEKLELA
 DRUŠTVO Z. OZ. LJUBLJANA

ORIENT

LAKI, TERPENTINE, STROJNO OLJE, UMETNIŠKE BARVE, PRAŠNO OLJE, BOSANSKI OKOLI 2000 KG, ČEŠPELJ IN SO JIH PRODAJALI PO 5 DIN KG, VSLED ČESAR SO TUDI DOMAČE PRODAJALKE ZNIŽALE CENO; BRESKVE 6 DO 8, GROZDJE 8 DO 12 DIN KG. CVETLICE 0.25 DO 7, Z LONCI VRED 15 DO 75 DIN KOMAD. LESENA IN LONČENA ROBA, KATERE JE BILO MALO, SE JE PRODAJALA PO 1 DO 100 DIN KOMAD. BREZOVH METEL, LESENH GRABELJ, TO POT NI BILO NA LRGU.

PRODAJALNA
 DUNAJSKA C. 14
 LJUBLJANA

POLEG TRGOVINA
 SCHNEIDER & EVEROSSEK

PRVOVRSTNI MATERJAL-NIZKE CENE!!

RAZPIS.

Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani razpisuje

oddajo tesarskih del

pri stanovanjski hiši na Bleiweisovi cesti.

Proračun se dobi v zborničnem uradu med uradnimi urami od 26. t. m. dalje za Din 20.—

Tam so tudi na vpogled načrti in splošni stavbni pogoji.

Pravilno sestavljene in zapečatenе ponudbe je vložiti pri podpisani zbornici najkasneje do dne 29. septembra 1927 do 12. ure opoldne.

Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani,
 dne 23. septembra 1927.

Ivan Jelačin l. r.
 predsednik.

dr. Fran Windischer l. r.
 generalni tajnik.

Veletrgovina
 kolonijalne in
 špecerijske robe

IVAN JELAČIN
 LJUBLJANA

ZALOGA sveže
 pražene kave,
 mletih dišav in
 rudninske vode.

Točna in solidna
 postrežba!

Zahtevajte cenik!

Vse vrste trgovske knjige kot: ameri-
 ski journali, glavne knjige, blagajniške
 knjige, vsakovrstne štruce, bloke, mape
 kakor tudi vse vrste šolske zvezke vam
 nudi s svojimi prvovrstnimi izdelki naj-
 ugodneje

A. JANEŽIČ, Ljubljana

Florijanska ulica št. 14

knjigoveznica, industrija šolskih
 zvezkov in trgovskih knjig.

Na veliko!

Na malo!

Tiskarna MERKUR, Ljubljana

trg.-ind. d. d. - Simon Gregorčičeva ulica 23
 se priporoča za tisk vsakovrstnih tiskovin za trgovce,
 obrtnike, industrijce in urade. — Lastna knjigovoznica

MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA

Ustanovljena leta 1899.

Telefon št. 2016.

(GRADSKA ŠTEDIONICA)

Poštai ček 10.533.

Ustanovljena leta 1899.

LJUBLJANA, Prešernova ulica.

Stanje vložnega denarja
 nad 250 milijonov dinarjev

Sprejema vloge na hranilne knjižice kakor tudi na tek. račun in sicer
 proti najugodnejšemu obrestovanju. Hranilnica plačuje zlasti za vloge
 proti dogovorjeni odpovedi v tekočem računu najvišje mogoče obresti.

Stanje vložnega denarja
 nad 1000 milijonov kron

Jamstvo za vse vloge in obresti, tudi tekočega računa, je večje kot kjerkoli drugod, ker jamči zanje poleg lastnega hranilničnega premoženja še mesto Ljubljana
 s vsem premoženjem ter davčno močjo. Vprav radi tega nalagajo pri njej sodišča denar nedoletnih, župnijski uradi cerkveni in občine občinski denar.

Naši rojaki v Ameriki nalagajo svoje prihranke največ v naši hranilnici, ker je denar tu popolnoma varen.